

راهنمای نحوه شرکت در مناقصات کالا و تدارکات عمومی در قزاقستان

سازمان توسعه تجارت ایران

رایزنی بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در قزاقستان

نسرین پابرجا

تابستان ۱۴۰۵

نحوه شرکت در مناقصات کالا و تدارکات عمومی در قزاقستان

مقدمه

مناقصات و فرآیندهای تدارکات عمومی یکی از مسیرهای مهم دسترسی شرکت‌ها به بازار تأمین کالا، تجهیزات و خدمات در قزاقستان محسوب می‌گردد. این فرآیندها امکان مشارکت شرکت‌ها در تأمین نیازمندی سازمان‌های دولتی، شرکت‌های بزرگ و سایر مجموعه‌های اقتصادی را فراهم می‌نماید. با توجه به تنوع سامانه‌های خرید، الزامات قانونی و شرایط متفاوت هر مناقصه، آشنایی دقیق با فرآیند ثبت‌نام، نحوه ارائه پیشنهاد، مدارک مورد نیاز و الزامات قراردادی، از عوامل مؤثر در افزایش امکان حضور موفق شرکت‌ها در این بازار است. این گزارش به بررسی مراحل کلی شرکت در مناقصات، مهم‌ترین سامانه‌های مورد استفاده و الزامات عمومی مشارکت در فرآیندهای تدارکاتی قزاقستان می‌پردازد.

۱- مفهوم مناقصه و چارچوب کلی تدارکات

مناقصه یکی از روش‌های تأمین کالا و خدمات است که طی آن خریدار یا کارفرما نیازمندی‌های خود شامل مشخصات فنی، شرایط اجرایی و الزامات مورد نظر را اعلام کرده و تأمین‌کنندگان واجد شرایط پیشنهادهای خود را ارائه می‌نمایند. انتخاب تأمین‌کننده بر اساس معیارهای تعیین‌شده در اسناد مناقصه انجام می‌شود که می‌تواند شامل قیمت پیشنهادی، انطباق فنی، توانمندی اجرایی، سابقه فعالیت و سایر شرایط اعلام‌شده باشد. مناقصات در قزاقستان توسط سازمان‌های دولتی، شرکت‌های ملی، مجموعه‌های شبه‌دولتی و همچنین برخی شرکت‌های خصوصی برگزار می‌شود و شرکت‌های واجد شرایط می‌توانند مطابق مقررات مربوطه در این فرآیندها مشارکت نمایند.

۲- چارچوب قانونی و شرایط عمومی مشارکت

فرآیندهای تدارکات عمومی در قزاقستان بر اساس قانون تدارکات عمومی و مقررات مرتبط با آن انجام می‌گردد. این مقررات، نحوه انجام خریدها، الزامات شرکت‌کنندگان، فرآیند ارزیابی پیشنهادها و شرایط انعقاد قراردادها را تعیین می‌نماید. در قزاقستان، کارآفرینان انفرادی و اشخاص حقوقی، در صورت برخورداری از شرایط لازم و ارائه

مدارک مورد نیاز، امکان مشارکت در فرآیندهای مناقصه و ارائه پیشنهاد برای تأمین کالا و خدمات را دارند. همچنین در برخی پروژه‌ها، همکاری میان چند شرکت در قالب کنسرسیوم یا سایر اشکال مشارکت قراردادی می‌تواند امکان حضور شرکت‌ها در پروژه‌های بزرگ‌تر را فراهم نماید.

۳- مهم‌ترین سامانه‌ها و پلتفرم‌های مناقصات در قزاقستان

در قزاقستان، فرآیندهای خرید و تدارکات از طریق سامانه‌های الکترونیکی مختلف انجام می‌شود. هر سامانه دارای الزامات، شرایط ثبت‌نام و فرآیندهای اجرایی خاص خود است.

۱-۳- سامانه تدارکات عمومی

سامانه تدارکات عمومی، بستر اصلی انجام خریدهای دولتی در قزاقستان است که سازمان‌های دولتی سفارش‌ها و نیازهای خرید خود را در آن ثبت می‌کنند. تدارکات دولتی از طریق این سامانه به صورت الکترونیکی و در قالب روش‌هایی مانند مناقصه، مزایده، درخواست استعلام قیمت، خرید از یک منبع و سایر روش‌های پیش‌بینی شده در مقررات مربوطه انجام می‌شود. برای ثبت‌نام و مشارکت در این سامانه، استفاده از امضای دیجیتال الکترونیکی (EDS) و رعایت الزامات تعیین شده ضروری است.

هزینه استفاده از سامانه بر اساس حداکثر مبلغ درخواست تعیین می‌شود:

MCI: شاخص یا ضریب محاسبه ماهانه (MCI) که مبنای تعیین جرایم، مالیات‌ها، عوارض و سایر پرداخت‌های قانونی در قزاقستان است، برای سال ۲۰۲۶ از سوی دولت ۴۰۳۲۵ تنگه تعیین و اعلام شده است.

- تا ۱ میلیون تنگه - MCI ۱ (۴۳۲۵ تنگه) در سال
- تا ۱۰ میلیون تنگه - MCI ۱۰ (۴۳۲۵۰ تنگه) در سال
- تا سقف ۱۰۰ میلیون تنگه - MCI ۲۰ (۸۶۵۰۰ تنگه) در سال
- تا سقف ۱ میلیارد تنگه - MCI ۶۰ (۲۵۹۵۰۰ تنگه) در سال
- اگر حداکثر مبلغ محدود نشده باشد، مبلغ پرداختی MCI ۱۲۲ (۵۲۷۶۲۰ تنگه) در سال خواهد بود.

با پرداخت هزینه مربوط به یک دسته مشخص، تأمین‌کننده امکان شرکت در فرآیندهای مربوط به آن دسته را خواهد داشت.

۳-۲- سامانه تدارکات سامروک-کازینا

سامانه تدارکات سامروک-کازینا، بستر الکترونیکی خرید شرکت‌ها و سازمان‌های زیرمجموعه هلدینگ سامروک-کازینا است. این مجموعه شامل شرکت‌های بزرگ فعال در بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله انرژی، حمل‌ونقل، صنایع و سایر حوزه‌ها می‌باشد. شرکت‌های علاقه‌مند به تأمین کالا و خدمات برای این مجموعه، می‌توانند پس از ثبت‌نام و طی الزامات تعیین‌شده، در فرآیندهای خرید شرکت نمایند. در برخی موارد، فرآیند ارزیابی اولیه یا پیش‌صلاحیت تأمین‌کنندگان برای گروه‌های خاص کالا یا خدمات پیش‌بینی شده است.

۳-۳- پورتال الکترونیکی اوراسیا

پورتال الکترونیکی اوراسیا یکی از بسترهای مورد استفاده برای انجام برخی فرآیندهای خرید در قزاقستان است که برخی شرکت‌های شبه‌دولتی، سازمان‌های دارای الزامات خرید داخلی و برخی مجموعه‌های اقتصادی از آن استفاده می‌کنند. شرایط ثبت‌نام، الزامات مشارکت و نحوه ارزیابی پیشنهادها مطابق مقررات و دستورالعمل‌های هر خریدار تعیین می‌شود.

۳-۴- سامانه‌های مرتبط با حوزه معدن

سامانه‌هایی مانند E-port، SPOD و NADLoC در حوزه خریدهای مرتبط با صنایع معدنی و فعالیت‌های مرتبط با استخراج مواد معدنی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این سامانه‌ها برای تأمین کالا و خدمات مورد نیاز بخش‌هایی مانند استخراج مواد معدنی جامد، صنایع معدنی و سایر فعالیت‌های مرتبط با منابع معدنی کاربرد دارند.

۳-۵- سامانه خرید دارو و تجهیزات پزشکی

شرکت SK-Pharmacia بعنوان یکی از مجموعه‌های فعال در حوزه تأمین و توزیع دارو و تجهیزات پزشکی، فرآیندهای خرید خود را از طریق سامانه‌های الکترونیکی مربوطه انجام می‌دهد. تأمین‌کنندگان این حوزه باید مطابق الزامات تعیین‌شده، مدارک مرتبط از جمله مجوزهای لازم، اسناد ثبت شرکت و مدارک هویتی مورد نیاز را ارائه نمایند.

۴- سامانه‌ها و بسترهای خرید تجاری

علاوه بر سامانه‌های تدارکات عمومی و سازمانی، برخی شرکت‌های بزرگ و هلدینگ‌های فعال در قزاقستان از بسترهای الکترونیکی تجاری برای انجام فرآیندهای خرید و انتخاب تأمین‌کنندگان استفاده می‌کنند. این سامانه‌ها عمدتاً برای ارتباط میان خریداران بزرگ و تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۴-۱- MITWORK

MITWORK یک پلتفرم الکترونیکی خرید است که شرکت‌های بزرگ، هلدینگ‌ها و سازمان‌های تجاری برای اعلام نیازمندی‌ها و انجام فرآیندهای تأمین کالا و خدمات از آن استفاده می‌کنند. در این سامانه فرصت‌های خرید در حوزه‌های مختلف از جمله حمل‌ونقل، تجهیزات، قطعات یدکی، ساخت‌وساز، کشاورزی، خدمات تجاری و سایر حوزه‌ها ارائه می‌شود. این پلتفرم دارای خدمات مختلف از جمله گزینه‌های رایگان و خدمات مبتنی بر اشتراک است.

۴-۲- MP.kz

MP.kz یک پلتفرم معاملاتی برای انجام برخی فرآیندهای خرید، فروش و مزایده است که مورد استفاده برخی شرکت‌های بزرگ و مؤسسات مالی قرار می‌گیرد.

۴-۳- سامانه‌های اختصاصی شرکت‌ها

برخی شرکت‌های بزرگ قزاقستان نیز دارای سامانه‌های اختصاصی خرید و تأمین‌کنندگان هستند که فرآیندهای خرید خود را از طریق آنها انجام می‌دهند. از جمله این شرکت‌ها می‌توان به مجموعه‌هایی مانند BI Group، Kazakhmys، Bazis-A، Eurasiantek و Transtelecom اشاره نمود که فرصت‌های خرید و همکاری با تأمین‌کنندگان را از طریق بسترهای مربوطه اعلام می‌کنند.

۵- سامانه‌های تجمیع و پایش فرصت‌های مناقصه

علاوه بر سامانه‌های اصلی خرید، برخی خدمات تخصصی در قزاقستان وجود دارد که اطلاعات مربوط به مناقصات و فرصت‌های خرید را از منابع مختلف جمع‌آوری و در اختیار کاربران قرار می‌دهند. این سامانه‌ها می‌توانند به شرکت‌ها در پایش فرصت‌های جدید، دریافت اعلان‌ها و مدیریت فرآیند جستجوی مناقصات کمک نمایند. برخی خدمات تکمیلی مانند مشاوره، آموزش، آماده‌سازی اسناد و پشتیبانی فرآیند شرکت در مناقصه نیز ممکن است توسط این مجموعه‌ها ارائه شود.

الف—TenderPlus

یک سرویس پایش فرصت‌های مناقصه است که امکان جستجو و دریافت اطلاع‌رسانی درباره مناقصات منتشرشده در پلتفرم‌های مختلف را فراهم می‌کند.

ب—Zakupki.kz

این سرویس امکان تجمیع اطلاعات مربوط به فرصت‌های مناقصه و ارائه خدمات مرتبط از جمله پشتیبانی فرآیند مناقصه، آموزش و خدمات ویژه برای برخی کاربران را فراهم می‌نماید.

ج—Tenderbot.kz

این سامانه با استفاده از تنظیمات جستجو و معیارهای تعیین‌شده توسط کاربر، امکان دریافت اطلاع‌رسانی درباره مناقصات جدید را فراهم می‌کند.

۶- نحوه شرکت در مناقصه

شرکت در مناقصات نیازمند بررسی دقیق شرایط، آماده‌سازی مدارک و رعایت الزامات هر سامانه است. اگرچه جزئیات فرآیند بسته به نوع خرید و پلتفرم متفاوت است، مراحل کلی معمولاً شامل موارد زیر می‌باشد:

۱-۶- دریافت امضای دیجیتال الکترونیکی (EDS)

برای ثبت‌نام و انجام بسیاری از فرآیندهای الکترونیکی، دریافت امضای دیجیتال الکترونیکی مطابق الزامات سامانه مربوطه ضروری است.

۲-۶- ثبت‌نام در سامانه مورد نظر

متقاضی باید در سامانه مربوطه ثبت‌نام کرده و مدارک مورد نیاز را مطابق درخواست خریدار یا پلتفرم ارائه نماید. این مدارک می‌تواند شامل اسناد ثبتی شرکت، گواهی‌های مورد نیاز، اطلاعات مالی یا سایر مدارک مرتبط باشد.

۳-۶- جستجو و بررسی فرصت‌های مناسب

شرکت‌ها باید با توجه به حوزه فعالیت، توانمندی‌های فنی، نوع کالا یا خدمات و شرایط جغرافیایی، فرصت‌های مناسب را شناسایی کرده و الزامات، مهلت‌ها و شرایط هر مناقصه را به دقت بررسی نمایند.

۴-۶-ارائه پیشنهاد و مشارکت در فرآیند ارزیابی

پس از بررسی شرایط، تأمین کننده پیشنهاد خود را مطابق الزامات اعلام شده ارسال می نماید. انتخاب فرصت هایی که با ظرفیت های فنی، مالی و اجرایی شرکت همخوانی داشته باشد، نقش مهمی در امکان اجرای موفق قرارداد خواهد داشت.

۷-مدارک و الزامات عمومی برای شرکت در مناقصات

ثبت نام و شرکت در مناقصات، مستلزم ارائه مدارک و اطلاعات مورد نیاز مطابق الزامات هر سامانه یا اسناد مناقصه است. نوع و تعداد مدارک ممکن است با توجه به ماهیت پروژه، نوع خریدار و مقررات حاکم بر هر فرآیند متفاوت باشد. بطور معمول، متقاضیان پس از ثبت نام در سامانه مربوطه و استفاده از امضای دیجیتال الکترونیکی (EDS)، ملزم به ارائه مدارکی از جمله اسناد ثبت شرکت یا کارآفرین انفرادی، مدارک تأسیس، گواهی های قانونی، اطلاعات مالی و سایر مدارک مورد درخواست خواهند بود. علاوه بر مدارک ثبتی، در برخی مناقصات ارائه مستندات در خصوص توان مالی، سوابق اجرایی، تجربه حرفه ای، وضعیت مالیاتی و سایر شرایط احراز صلاحیت نیز الزامی است. همچنین، در برخی فرآیندهای خرید، ارائه ضمانت نامه شرکت در مناقصه به عنوان یکی از الزامات مشارکت پیش بینی شده است.

۸-ضمانت نامه شرکت در مناقصه

ضمانت نامه شرکت در مناقصه، یکی از ابزارهای تضمین انجام تعهدات شرکت کننده در قبال برگزارکننده مناقصه است و در برخی فرآیندهای خرید، بویژه در تدارکات عمومی و برخی سامانه های تخصصی، ارائه آن الزامی است. این ضمانت نامه معمولاً توسط بانک ها یا مؤسسات مالی مجاز صادر شده و شرایط، مبلغ، مدت اعتبار و کارمزد آن بر اساس ضوابط هر مؤسسه مالی و الزامات مناقصه تعیین می شود. در قزاقستان، برخی بانک های تجاری خدمات صدور ضمانت نامه مناقصه را برای سامانه های مختلف از جمله سامانه تدارکات عمومی، سامروک-کازینا و سایر سامانه های تخصصی ارائه می کنند. مدارک مورد نیاز برای صدور ضمانت نامه، بسته به سیاست های هر بانک، می تواند شامل اسناد ثبتی، مدارک مربوط به مناقصه، درخواست متقاضی و سایر اطلاعات مالی باشد.

۹-پیامدهای عدم رعایت تعهدات

در صورت عدم رعایت الزامات مناقصه یا اجرای تعهدات قراردادی، مطابق مقررات مربوطه، امکان اعمال محدودیت هایی برای تأمین کنندگان وجود دارد.

در برخی موارد، چنانچه تأمین‌کننده اطلاعات نادرست ارائه دهد، از امضای قرارداد خودداری نماید یا تعهدات قراردادی خود را به‌درستی اجرا ننماید، ممکن است بر اساس مقررات مربوطه در فهرست تأمین‌کنندگان فاقد صلاحیت یا محدودشده قرار گیرد و برای مدت معینی از مشارکت در برخی فرآیندهای تدارکاتی محروم شود.

از جمله مواردی که می‌تواند منجر به اعمال این محدودیت‌ها شود عبارتند از:

- ارائه اطلاعات یا مدارک خلاف واقع در فرآیند احراز صلاحیت
- خودداری از انعقاد قرارداد پس از اعلام برنده شدن
- عدم اجرای تعهدات قراردادی یا اجرای ناقص و غیرمنطبق با شرایط قرارداد

۱۰- ملاحظات

شرکت در مناقصات مستلزم بررسی دقیق اسناد و شرایط هر فرآیند خرید است. مطالعه کامل اسناد مناقصه، مشخصات فنی، پیش‌نویس قرارداد، شرایط تحویل، الزامات مالی و مهلت‌های اجرایی، پیش از ارائه پیشنهاد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا ارسال پیشنهاد به منزله پذیرش شرایط مندرج در اسناد مناقصه خواهد بود. همچنین، انتخاب فرصت‌های منطبق با توانمندی‌های فنی، مالی و اجرایی شرکت، نقش مهمی در اجرای موفق قرارداد و ایجاد سابقه حرفه‌ای مناسب برای حضور در مناقصات بعدی دارد. برای شرکت‌های خارجی و تأمین‌کنندگان غیرمقیم، همکاری با شریک یا نماینده محلی می‌تواند فرآیند ثبت‌نام، ارتباط با کارفرما، انجام امور اداری و پیگیری اجرای قرارداد را تسهیل نماید.

جدول مهم‌ترین سامانه‌های مناقصات و تدارکات قزاقستان

ردیف	نام سامانه	حوزه فعالیت	مخاطبان اصلی	کاربرد برای شرکتهای ایرانی	نشانی اینترنتی
۱	سامانه تدارکات عمومی قزاقستان	خریدها و تدارکات دستگاههای دولتی	دستگاه های اجرایی، نهادهای دولتی و تامین کنندگان	مناسب برای شرکتهای ایرانی دارای نمایندگی یا شریک محلی که قصد حضور در مناقصات دولتی را دارند.	https://goszakup.gov.kz
۲	سامانه تدارک سامروک-کازینا	خرید شرکتهای زیرمجموعه هلدینگ سامروک-کازینا	شرکت های ملی و زیرمجموعه هلدینگ سامروک	مناسب برای شرکتهای ایرانی فعال در حوزه های نفت، گاز، پتروشیمی، برق، معدن، حمل و نقل، تجهیزات صنعتی و خدمات فنی و مهندسی	https://zakup.sk.kz
۳	MITWORK	سامانه خرید و تامین شرکتهای و هلدینگ های بزرگ	شرکتهای خصوصی، هلدینگ ها و سازمان های تجاری	مناسب برای شرکتهای ایرانی صادرکننده کالا، تجهیزات و ارائه دهندگان خدمات به بخش خصوصی	https://mitwork.kz
۴	MP.KZ	معاملات، مزایده ها و خریدهای برخی شرکتهای و موسسات مالی	شرکت های تجاری و برخی بانک ها و موسسات مالی	مناسب برای شرکتهایی که به دنبال همکاری با بخش خصوصی و مشارکت در مزایده ها هستند.	https://mp.kz
۵	سامانه FMS شرکت SK-Pharmacy	خرید دارو، تجهیزات پزشکی و ملزومات سلامت	تولیدکنندگان، واردکنندگان و توزیع کنندگان در حوزه سلامت	مناسب برای شرکتهای ایرانی فعال در حوزه دارو، تجهیزات پزشکی، ملزومات مصرفی و محصولات سلامت محور	https://fms.ecc.kz
۶	E-PORT	خریدهای تخصصی بخش معدن	شرکتهای معدنی و تامین کنندگان تجهیزات	مناسب برای صادرکنندگان ماشین آلات، تجهیزات، قطعات و خدمات فنی حوزه معدن	https://e-port.kz
۷	SPOD	سامانه خریدهای تخصصی صنایع معدنی	بهره برداری معادن و تامین کنندگان	مناسب برای شرکتهای ایرانی فعال در زنجیره تامین صنایع معدنی	بر اساس دسترسی اختصاصی کاربران
۸	NADLoc	سامانه خرید کالا و خدمات بخش معدن	شرکت های معدنی و پیمانکاران	مناسب برای تامین کنندگان کالا، تجهیزات و خدمات مورد نیاز معادن.	https://nadloc.kz
۹	TenderPlus	تجمع، پایش و اطلاع رسانی مناقصات	کلیه تامین کنندگان و پیمانکاران	مناسب برای رصد روزانه فرصت های مناقصه در سامانه های مختلف قزاقستان.	https://tenderplus.kz
۱۰	Zakupki.kz	پایش مناقصات خدمات مشاوره و آموزش	شرکتهای داخلی و خارجی	مناسب برای شرکتهای ایرانی نیازمند خدمات جستجوی مناقصات و پشتیبانی فرایند شرکت در مناقصه.	https://zakupki.kz
۱۱	Tenderbot.kz	اطلاع رسانی هوشمند فرصت های مناقصه	شرکت ها و تامین کنندگان	مناسب برای دریافت خودکار اطلاعه های مناقصه براساس حوزه فعالیت شرکت.	https://tenderbot.kz